

ZGODA PRZEDSTAWICIELA USTAWOWEGO PACJENTKI MAŁOLETNEJ na badanie i świadczenia zdrowotne podczas wizyty ginekologicznej

Imię i nazwisko pacjentki	PESEL (a gdy nie nadano – data urodzenia)
Imię i nazwisko przedstawiciela ustawowego	Podstawa: ☐ matka ☐ ojciec ☐ opiekun prawny
Data wizyty	Lekarz udzielający konsultacji: Dr n. med. Ewa Baszak-Radomańska
Uwagi:	

1. Informacja

Wszystkie procedury wymienione poniżej mają uzasadnienie medyczne – wynikają ze wskazań ustalonych przez lekarza na podstawie wywiadu i stanu zdrowia pacjentki. Będą wykonywane wyłącznie za zgodą przedstawiciela ustawowego oraz za zgodą pacjentki małoletniej, z poszanowaniem jej godności i intymności. Badanie odbywa się w obecności przedstawiciela ustawowego lub innej wskazanej przez pacjentkę osoby; na prośbę pacjentki (powyżej 15 roku życia) i za zgodą przedstawiciela ustawowego może odbyć się bez jego obecności – wówczas jest przy nim obecna inna osoba z personelu medycznego. Pacjentka i przedstawiciel ustawowy mogą w każdej chwili poprosić o przerwanie badania lub wycofać zgodę.

2. Wyrażam zgodę na (proszę zaznaczyć ☑):

- ☐ **badanie lekarskie** – wywiad, badanie ogólne (piersi, brzuch) oraz oglądanie zewnętrznych narządów płciowych;
- ☐ **pobranie wymazu z pochwy** – cienką wymazówką, do badań mikrobiologicznych / mikroskopowych;
- ☐ **badanie ginekologiczne** – jeżeli budowa anatomiczna błony dziewiczej umożliwia dostęp do pochwy: badanie dwuręczne przez pochwę, **bez zakładania wziernika**;
- ☐ **badanie USG** (przez brzuch, przez odbyt i w sytuacji dostępu do pochwy, przez pochwę);
- ☐ **pobranie krwi żyłnej oraz oddanie próbki moczu** w celu wykonania badań laboratoryjnych;
- ☐ **inne:**

3. Dokumentacja obrazowa

A. Dokumentacja medyczna. Wyrażam zgodę na wykonanie i archiwizację w dokumentacji medycznej pacjentki:

- ☐ **zdjęć** wykonanych w uzasadnionych medycznie przypadkach (np. dokumentowanie zmian na sromie i ich ewolucji);
- ☐ **obrazów badania USG.**

Zdjęcia wykonuje się wyłącznie urządzeniem placówki, bez twarzy i cech pozwalających na identyfikację; stanowią część dokumentacji medycznej objętej tajemnicą i są przechowywane przez okres wymagany prawem.

B. Wykorzystanie naukowe i dydaktyczne (zgoda dobrowolna i odrębna od części A). Wyrażam zgodę na wykorzystanie zdjęć i obrazów USG pacjentki, po pełnej anonimizacji, wyłącznie w celach naukowych i dydaktycznych - w publikacjach naukowych, wykładach i szkoleniach przeznaczonych dla lekarzy i innych osób wykonujących zawody medyczne:

☐ TAK ☐ NIE

Materiały nie będą publikowane w mediach społecznościowych, materiałach reklamowych ani ogólnodostępnych serwisach internetowych. Odmowa nie ma żadnego wpływu na zakres i jakość opieki. Zgodę można w każdej chwili wycofać; wycofanie nie dotyczy materiałów opublikowanych przed jego zgłoszeniem. Szczegóły przetwarzania danych – w klauzuli informacyjnej RODO placówki.

4. Oświadczenia

Oświadczam, że jestem przedstawicielem ustawowym pacjentki i przysługuje mi władza rodzicielska (opieka prawna). Otrzymałam/em zrozumiałą informację o celu, przebiegu i możliwych następstwach powyższych procedur oraz miałam/em możliwość zadawania pytań. Pacjentka została poinformowana w sposób dostosowany do jej wieku, a jej zdanie zostało wysłuchane. Wiem, że zgodę mogę w każdej chwili wycofać.

.....
data i czytelny podpis przedstawiciela
ustawowego

.....
czytelny podpis pacjentki (powyżej 15. r.ż.)

.....
podpis i pieczęć lekarza

WYKŁADNIA PRAWNA

informacja dla personelu – nie stanowi części formularza wręczanego do podpisu

Kto wyraża zgodę

- **Pacjentka poniżej 16 lat:** zgodę wyraża przedstawiciel ustawowy (art. 32 ust. 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty – u.z.l.; art. 17 ust. 2 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta – u.p.p.). W braku przedstawiciela na samo badanie (nie na pobranie krwi czy wymazu) może zgodzić się opiekun faktyczny (art. 32 ust. 3 u.z.l.; art. 17 ust. 2 zd. 2 u.p.p.).
- **Pacjentka, która ukończyła 16 lat:** wymagana jest zgoda kumulatywna – przedstawiciela ustawowego i pacjentki (art. 32 ust. 5 u.z.l.; art. 17 ust. 1 u.p.p.). Sprzeciw 16-latk wobec zgody rodzica albo brak zgody rodzica przy zgodzie 16-latki wymaga zezwolenia sądu opiekuńczego (art. 32 ust. 6 u.z.l.; art. 17 ust. 3 u.p.p.).
- **Podpis pacjentki w wieku 15 lat:** formalnie nie jest zgodą w rozumieniu ustawy (próg wynosi ukończone 16 lat), ale dokumentuje obowiązek poinformowania małoletniej i wysłuchania jej zdania (art. 31 ust. 7 u.z.l.; art. 9 ust. 7 u.p.p.). Jest uzasadniony w ginekologii, gdyż 15 lat to granica wieku z art. 200 Kodeksu karnego. Zgodnie z dobrą praktyką i treścią formularza nie wykonuje się badania intymnego wbrew woli małoletniej – niezależnie od jej wieku.
- **Jeden rodzic wystarcza:** rutynowa diagnostyka nie jest „istotną sprawą dziecka” (art. 97 § 1–2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego). Należy zweryfikować, czy władza rodzicielska podpisującego nie jest ograniczona lub zawieszona (stąd oświadczenie w pkt 4).
- **Nowelizacja w toku:** ustawa uchwalona w 2025 r. (m.in. obniżenie progu prawa do informacji do 13 lat) została skierowana przez Prezydenta do Trybunału Konstytucyjnego w trybie kontroli prewencyjnej i nie weszła w życie. Obowiązują progi opisane wyżej.

Forma zgody i informacja

- Dla wymienionych świadczeń (badania i procedury niskiego ryzyka) prawo nie wymaga formy pisemnej – zgoda może być ustna lub dorozumiana (art. 17 ust. 4 u.p.p.; art. 32 ust. 7 u.z.l.). Pisemność jest obowiązkowa przy zabiegu operacyjnym oraz metodzie leczenia lub diagnostyki o podwyższonym ryzyku (art. 18 ust. 1 u.p.p.; art. 34 ust. 1 u.z.l.). Forma pisemna ma tu charakter dowodowy i jest zalecana przy badaniu intymnym małoletniej.
- Zgoda jest ważna tylko jako zgoda poinformowana (art. 31 ust. 1 u.z.l.; art. 9 ust. 2 i art. 16 u.p.p.). Pacjentka od 16 lat otrzymuje pełną informację; młodsza – w zakresie i formie potrzebnej do prawidłowego przebiegu procesu diagnostycznego.
- Stan nagły i działanie bez zgody: art. 33 i art. 34 ust. 6–7 u.z.l. (por. art. 19 u.p.p.).
- Dokumentacja musi pozwalać na ustalenie tożsamości pacjentki – m.in. imię, nazwisko, data urodzenia, PESEL, a u małoletniej także imię, nazwisko i adres przedstawiciela ustawowego (art. 25 ust. 1 pkt 1 u.p.p.); stąd pole PESEL w formularzu.

Intymność i ochrona małoletnich

- Pacjentka ma prawo do poszanowania intymności i godności (art. 20 i 22 ust. 1 u.p.p.) oraz – na swoje życzenie – do obecności osoby bliskiej (art. 21 u.p.p.). Obecność innych osób niż personel udzielający świadczenia wymaga zgody przedstawiciela ustawowego pacjentki małoletniej oraz lekarza udzielającego świadczenia (art. 22 ust. 2 u.p.p.).
- Od 15 lutego 2024 r. podmioty prowadzące działalność medyczną z udziałem małoletnich są obowiązane mieć standardy ochrony małoletnich (art. 22b–22c ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich; termin wdrożenia minął 15 sierpnia 2024 r.). Obecność osoby z personelu przy badaniu bez rodzica wpisuje się w te standardy.

Dokumentacja obrazowa (część A)

- Zdjęcia i obrazy USG wykonane w celach diagnostyczno-leczniczych są częścią dokumentacji medycznej (art. 24–25 u.p.p.; rozporządzenie MZ z 6 kwietnia 2020 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej). Przechowuje się je 20 lat od końca roku ostatniego wpisu (art. 29 ust. 1 u.p.p.); objęte są tajemnicą (art. 13–14 u.p.p.; art. 40 u.z.l.).
- Podstawą przetwarzania tych danych jest art. 9 ust. 2 lit. h RODO, a nie zgoda. Zgoda w części A dotyczy samej czynności fotografowania okolic intymnych (ochrona intymności: art. 20 u.p.p.; dobra osobiste: art. 23–24 Kodeksu cywilnego).

Wykorzystanie naukowe i dydaktyczne (część B)

- **Co jest dozwolone bez zgody:** udostępnienie dokumentacji uczelni lub instytutowi badawczemu do celów naukowych bez danych identyfikujących (art. 26 ust. 4 u.p.p.) oraz udostępnianie jej w podmiotach kształcących kadry medyczne wyłącznie w niezbędnym zakresie dydaktycznym (art. 26 ust. 3a–3b u.p.p.). Własne publikacje, wykłady i szkolenia lekarza nie mieszczą się w tych przepisach – wymagają zgody.

- **Podstawa zgody:** zwolnienie z tajemnicy przez pacjenta lub przedstawiciela ustawowego, po poinformowaniu o możliwych niekorzystnych skutkach, z prawem określenia zakresu (art. 14 ust. 2 pkt 3 i ust. 2b u.p.p.; art. 40 ust. 2 pkt 4 i ust. 2a u.z.l.); zakaz podawania do publicznej wiadomości danych umożliwiających identyfikację bez zgody (art. 40 ust. 4 u.z.l.). Do etapu anonimizacji obrazy są danymi o zdrowiu – zgoda musi być wyraźna, dobrowolna, konkretna, odrębna od innych oświadczeń i odwoływalna, a jej odmowa nie może warunkować leczenia (art. 9 ust. 2 lit. a, art. 4 pkt 11 i art. 7 RODO). W pełni zanonimizowane obrazy przestają być danymi osobowymi (motyw 26 RODO).
- **Kto podpisuje:** przedstawiciel ustawowy; u pacjentki od 16 lat zalecany także jej podpis (analogia do zgody kumulatywnej z art. 32 ust. 5 u.z.l.), a u młodszej – co najmniej jej akceptacja.
- **Wizerunek:** art. 81 prawa autorskiego dotyczy wizerunku, czyli rozpoznawalnych cech osoby. Zdjęcie bez twarzy i znaków szczególnych (tatuaż, znamię, piercing) zwykle nim nie jest – stąd wymóg pełnej anonimizacji.
- **Rekomendacja:** ze względu na wiek pacjentek i intymny charakter materiału formularz wyklucza media społecznościowe, reklamę i ogólnodostępny internet. Placówka powinna mieć klauzulę informacyjną RODO (art. 13 RODO) obejmującą ten cel przetwarzania.

Przepisy zweryfikowano według tekstów jednolitych obowiązujących w październiku 2026 r. Przed wdrożeniem formularza zalecana weryfikacja przez prawnika placówki.